

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Pia Söderström

Beträffande yttrande från boende i Lerdal om det planerade naturreservatet Dalen-Hökolsberget

Vi vill i detta yttrande kommentera de synpunkter vi fått från ett antal boende i Lerdal och hoppas att det ska bidra till att vi når ett samförstånd och kan bilda reservatet under 2010 som planerat.

Referensgrupp

Det finns en referensgrupp som består av representanter för Lerdals-Hedslunds jordägande byamän, Gärdebyns samfällighetsförening, Rättviks Naturskyddsförening och Friluftsförbundet samt kommunala representanter för samhällsbyggnad, barn- och utbildning, fritid och folkhälsa. Ett möte hölls med referensgruppen, samt Mats Nyström och Svante Modin, 2010-01-11 då remissvaren diskuterades. Beslut togs att utöka referensgruppen med Lerdals och Gärdebyns bystugeföreningar.

Kommunen kommer att bli ansvarig förvaltare för området. Att vi bildat en referensgrupp är för att förankra våra planer och vara lyhörda för synpunkter men i slutänden är det kommunen som beslutar om skötseln utifrån reservatsbeslutet och skötselplanen. Referensgruppen kommer att fortsätta sitt arbete efter att reservatet bildats.

Information till allmänheten

Om vi hade blivit tillfrågade hade vi naturligtvis kommit till det möte som ordnades i Lerdals bystuga. Vi missbedömde helt enkelt behovet av ett sådant möte. Den 27/1 kommer ett möte att ordnas för allmänheten i Lerdals bystuga där kommunen redovisar sina planer.

Intresseprövningen

En intresseprövning ska göras mellan allmänna och enskilda intressen, och inskränkningar i enskilds rätt att använda sin mark får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Det handlar alltså om att vi inte får gå längre än nödvändigt när det gäller att inskränka markanvändningen, dvs främst markägarnas rätt att nyttja sin mark. Vi gör också en avvägning mellan olika allmänna intressen, bl a friluftslivets behov och naturvärdena. De som bor i Lerdal och Gärdebyn är naturligtvis en viktig grupp att lyssna på då Dalen är deras närströvsområde.

Konsekvenser av remissvaret

Det som vi uppfattat som det centrala i remissvaret är att man motsätter sig lövskog i Dalen och istället vill att området på nedanstående karta återställs till slogmark.

För att åstadkomma en traditionell slogmark/slåttermark måste nästan alla träd och buskar avverkas. Om lövskogen skulle avverkas försvinner ett stort aspbestånd med hålträd för häckande fåglar (mellan ravinarmarna), nyckelbiotopen i ravinen samt till stor del fågelsången som området är känt för. Den efterföljande skötseln med slåtter och bete innebär stora kostnader då gräsvålen till stor del försvunnit. Marken är delvis kuperad vilket innebär manuell skötsel med lie eller liknande. Om stängsel ska sättas upp för djurhållning innebär det att en del av stigarna kommer att ingå i hagen/hagarna med risk för konflikter mellan tamboskap och människor/hundar. Vitsipporna som området är känt för gynnas av utebliven hävd. Om området börjar skötas med slåtter och bete kommer vitsipporna att minska.

Många personer har genom året delgivit mig sina upplevelser av besök i Dalen. Mitt intryck är att man uppskattar lövskogen, fågelsången och vitsippsmattorna. På senare år har fler träd fallit och det har blivit för tätt på sina håll. Ett syfte med reservatet är att åtgärda det. Den bild ni ger av att de flesta i Lerdal upplever området som misskött och ogästvänligt stämmer inte med den bild jag fått.

Sammantaget bedömer vi därför att ert förslag är praktiskt svårt att genomföra, kostsamt samt att det står i strid med både friluftslivsintressen och naturvärden. Därtill kommer att vi får 50 % statligt bidrag för att förvärva marken under förutsättning att reservat bildas. Om vi avser att avverka nyckelbiotoper kommer vi med största sannolikhet inte att få detta bidrag. En stor del av Dalen ägdes tidigare av Rättviks Naturvårdsfond men har nu sålts till kommunen för att styrelsen ansåg att områdets värden var säkrade då kommunen avsåg att bilda naturreservat. Om hela området avverkas kommer denna markaffär att ifrågasättas.

Planerad skötsel av Dalen

Vi är fullt medvetna om att det behöver röjas en hel del i området. Att vi inte gjort det beror dels på att kommunen bara ägt delar av området, dels att vi prioriterat att först bilda reservatet och sedan sätta in åtgärder.

Det vi avser att göra 2010, så snart reservatsbeslutet tagits, är att röja de ännu öppna ytorna, röja längs åkerkanter, röja sly längs stigen vid Smigärdet samt ta bort större rishögar. Vårt intryck är att huvudproblemet idag är att området blivit för tätt och att sikten blivit sämre. För att få bättre sikt och mindre död ved i de nedre delarna av Dalen avser vi att komplettera planerade åtgärder med gallring och slyröjning i de nedre delarna av Dalen enligt bilagd karta.

För att inte området på sikt ska bli granskog måste gran tas bort. Att utföra denna åtgärd är inte helt lätt då det är både tätt och fuktigt. För att undvika körskador kommer vi därför att avverka och lämna kvar smågranar. Där det är mycket gran samt medelstora granar kommer vi att gå in och ta bort granarna samt även riset, under förutsättning att marken är tjälad. Enstaka stora granar kommer att lämnas kvar.

Vi föreslår att en utvärdering görs efter 5 år. Reservatsbeslutet skrivs så att det finns viss flexibilitet i hur området sköts. Skötselplanen kan skrivas om ifall det behövs. Om det visar sig lämpligt kan marken på båda sidor om bäckens nedre lopp, dvs området nedanför stigen som går tvärs över bäcken mellan Smigärdet och K-G Liss hus, göras till betesmark.

Död ved upplevs av många som skräpigt men den grova döda veden är mycket värdefull för mossor, svampar och insekter, och indirekt många fågelarter. I de delar av lövskogen som inte ska gallras eller slyröjas kommer vi därför att låta död ved ligga kvar.

Vi är medvetna om att flera stigar blivit söndertrampade (av häst och många besökare) och att man söker sig nya vägar. För att komma tillrätta med det föreslår vi i reservatsförslaget att ridning i princip inte tillåts och att spänger läggs ut på de mest utsatta ställena.

Avverkning av yngre träd vid Hökolsberget topp för utsiktens skull är planerad till vårvintern 2010.

Reservatsbeslut och iordningställande under 2010

Vi har fått statligt bidrag på cirka 150 000 kr för iordningställandet av reservatet under förutsättning att detta görs senast 2010. Vi vill därför snabbt komma till ett samförstånd om skötseln av Dalen så att vi kan fatta beslutet i vår och sedan ställa i ordning området.

Med vänliga hälsningar

Pia Söderström
Natur- och miljösamordnare